

LÆREPLAN Musisk Skole Kalundborg

Forskolen (0-9 år)

Formål.....	side 2
Grundsyn	side 3
Mål for undervisningen i forskolen	side 3

Faglige mål og fagligt indhold

- At styrke barnets umiddelbare musikglæde	side 4
- at styrke barnets sangstemme.....	side 4
- at udvikle barnets melodiske og rytmiske sans, sans for struktur og form, sans for tid og rum.....	side 5
- at bevidstgøre de musikalske grundelementer	side 5

Almenpædagogiske mål og indhold

- at udvikle og skærpe evnen til opmærksomhed, koncentration iagttagelse, lytning og reaktion.....	side 7
- at udvikle barnets sprog og begrebsverden	side 7
- at udvikle barnets koordination og motorik	side 8
- at udvikle barnet følelsesmæssigt og socialt	side 8
- at udvikle barnets fantasi og forestillingsevne	side 9
Tilrettelæggelse og arbejdsformer	side 9
Evaluering	side 10

Musisk skoles vedtægter

Musisk Skoles vedtægter er formuleret med afsæt i formålsparagraffer, love og regler udstedt af Kulturministeriet:

- Gennem udvikling af elevernes kreative evner inden for musikalske og anden musisk udtryk at skabe forudsætninger for livslang aktiv deltagelse i musiklivet som udøvere og lyttere
- At bibringe den enkelte elev instrumentale, vokale og kreative færdigheder som forudsætning for personlig musikalsk og anden musisk udfoldelse, såvel individuelt som i fællesskab med andre, idet der tages hånd om den enkeltes forudsætninger og talent
- Gennem beskæftigelse med musiske fag at medvirke til elevernes personlighedsudvikling, samt øge deres forståelse af sig selv som en del af et fællesskab
- At virke til fremme af det lokale musikmiljø
- At tilbyde undervisning i andre musiske fag på nærmere fastsatte vilkår.

Musikundervisningen styrker altså **barnets musikfaglige viden og færdigheder**, men er også medvirkende til at styrke **barnets personlige udvikling**.

I forhold til forskolens småbørns undervisning betyder det, at Musisk Skoles forskolelærere primært har til opgave at lære børnene om **musik, musikkens opbygning og virkemidler** men også at hjælpe barnet i dets udvikling til at blive en person med udpræget **sociale, motoriske, sproglige, kognitive og følelsesmæssige kompetencer**.

Grundsyn i forskolen

Musikundervisning i forskolen tilbydes ud fra det grundsyn, at alle børn er født med musiske færdigheder og en naturlig musikalitet, der giver det enkelte barn en umiddelbar lyst til at beskæftige sig med musik.

Mål for undervisningen i forskolen

Forskolens mål med musikundervisningen er at skabe rammer, der kan være medvirkende til at:

- Styrke barnets umiddelbare musikglæde.
- Udvikle barnets sangstemme.
- Udvikle barnets melodiske og rytmiske sans, sans for musikkens form og struktur, samt fornemmelse for tid og rum.
- Bevidstgøre musikkens grundelementer: puls, rytme, melodi, periode, klang og dynamik.
- Udvikle og skærpe barnets evne til opmærksomhed, koncentration, iagttagelse, lytning, reaktion, .
- Udvikle barnets sprog og begrebsverden.
- Udvikle barnets koordinations-evne og motorik.
- Udvikle barnet følelsesmæssigt og socialt(hensyn og samarbejde).
- Udvikle barnets fantasi og forestillingsevne.

Faglige mål

At styrke barnets umiddelbare musikglæde:

Barnet præsenteres for en række musik/sange/sanglege, som underviseren skønner passende for barnets alders- og udviklingsniveau.

Musikken præsenteres for barnet i forhold til dets behov for aktiv deltagelse i fællesskab med andre. Det betyder, at barnet altid skal have mulighed for at have en rolle i musikken og helst sammen med andre børn.

Barnet oplever sig selv som **AKTIV I MUSIKKEN** og oplever sin egen deltagelse i den enkelte aktivitet som "sjov", "farlig", "hyggelig" o.s.v.

Når der knyttes følelsesmæssige værdier til musikoplevelsen, opleves musikken som vedkommende for barnet, dvs. at musik for musikkens egen skyld giver mening for barnet.

Barnet kan efterhånden:

- ***Deltage aktivt eller "passivt" (lyttende eller med hjælp fra forældre/pædagoger) i forskellige musik-aktiviteter(0-3 år)***
- ***Deltage fysisk aktivt i forskellige musikaktiviteter og - på opfordring - byde ind med ideer og forslag til variationer i aktiviteterne(4-6 år)***
- ***Deltage aktivt i forskellige musikaktiviteter og uopfordret komme med ideer og forslag til variation over tema og indhold(7-9 år).***

At styrke barnets sangstemme:

Barnets eget naturlige "instrument" er sangstemmen.

Ved at synge sammen med andre børn, bliver barnet bevidst om sin egen stemme, dens klang og styrke.

Barnet oplever et fællesskab omkring det at synge og en glæde ved at høre sig selv "forstærket" af de andres stemmer.

Barnet bevidstgøres om sin egen stemme ved sange, rim og remser, hvor der leges med forskellige udtryk og lyde.

Barnet bliver efterhånden i stand til at:

- ***Synge enkle sange, sige enkle remser, lave fagter og bevægelser(0-3 år)***
- ***Synge med på et repertoire af sange, sige et udvalg af remser, synge med umiddelbar brug af stemmen, synge spontant(4-6 år)***
- ***Synge et udvalg af sange, synge naturligt, rent og med varieret udtryk(6-9 år)***

Udvikling af barnets melodiske og rytmiske sans, sans for struktur og form, sans for tid og rum:

Barnet præsenteres for en række enkle sange med forskellige tempi, forskellige taktarter og rytmer, som "opfordrer" barnet til lytning, bevægelse, sang, dans eller drama.

Barnet oplever, at musik kan lyde forskelligt og have forskellige formål (f.eks. at der er rytmer, som er gode at hoppe til - og sange, som er gode at ligge og nusse bamser til).

Fælles opmærksomhed omkring start og stop, at start kommer før slut, at musikken har en vis længde før der kommer et break/en pause, og at man må spille et bestemt stykke tid før man må løbe eller hoppe, giver efterhånden barnet en fornemmelse af musikkens opbygning og form..

Musiktimens faste opbygning, samt de mange gentagelser med hver sang/leg, gør musikundervisningen tryk og forudsigelig for barnet og er med til at give barnet en oplevelse af form og struktur, tid og rum.

Barnets melodiske og rytmiske sans, sans for struktur og form, samt sans for tid og rum lagres i kroppen som tavs viden, mens barnet "leger" musik.

Barnet kan efterhånden:

- **Fornemme puls og rytme, imitere simple rytmer, kende forskel på "spille-delen" og "bevægelses-delen" i en enkelt opbygget sangleg.(0-3 år)**
- **Holde en puls, udføre enkle rytmer, imitere og improvisere enkle rytmer, holde pauser og stop, genkende forskellige tempi, genkende perioder i musikken, kende enkle rytmebilleder, forstå enkle musikalske begreber(4-6 år)**
- **Holde puls i forskellige tempi, holde enkle rytmiske figurer, genkende perioder i musikken, forstå flere musikalske begreber(7-9 år)**

Bevidstgørelse af de musikalske grundelementer:

I forskolen arbejdes der med de grundliggende musikalske byggesten: **Puls, rytme, periode, dynamik, klang og melodi.**

Desuden kan der på enkelte hold arbejdes med simpel **hørelære** (MusicMindGames) ligesom **spilleteknik** på forskellige musikinstrumenter kan indgå i undervisningen(6-9 år).

Barnet præsenteres i løbet af undervisningsperioden for en række simpelt opbyggede børnesange/sanglege/rim og remser med fast puls i 4/4 og 3/4 takt.

Puls og rytme:

Via klap, hop, tramp, dans, spil på slagtøj m.m. arbejdes der med den kropslige fornemmelse for puls og rytmer i forskellige enkle børnesange.

Barnet kan efterhånden:

- **Fornemme puls og rytme, vise/spille puls med krop eller på enkle rytmeinstrumenter(0-3 år)**
- **Holde en puls, udføre enkle rytmer, imitere enkle rytmer med krop eller på enkle rytmeinstrumenter(4-6 år)**
- **Holde puls i forskellige tempi, holde enkle rytmiske figurer, kende og spille efter rytmiske nodebilleder, improvisere rytmisk i en enkel musikalsk sammenhæng(7-9 år)**

Melodi:

Børnesangenes enkle melodier gør det let for børnene at synge med og lærerens akkompagnement til melodierne øger børnenes lyst og glæde ved at synge.

Barnet kan efterhånden:

- **Synge enkle sange(0-3 år)**
- **Synge med på et repertoire af sange, spille enkle melodiske fraser, improvisere på enkle melodi- og rytmeinstrumenter(4-6 år)**
- **Genkende og spille efter melodiske nodebilleder, spille enkle melodier og akkompagnementsfigurer, improvisere melodisk i en enkel musikalsk sammenhæng(7-9 år)**

Dynamik og klang:

Musikkens dynamik og klang tydeliggøres for barnet bl.a. via lytning, drama og dans. Barnet fornemmer efterhånden en sammenhæng mellem f.eks. "glad" musik og "trist" eller "sur" musik og bliver efterhånden i stand til at udtrykke forskellen gennem bevægelse, dans og mimik.

Samtidig vænner barnet sig til at lytte efter om musikken er "vild" eller "stille", og at agere i forhold hertil.

Barnet kan efterhånden:

- **Sanse musikalske stemninger(2-4 år)**
- **Genkende stemninger, udtryk, dynamik og kontraster, agere i forhold til 2 forskellige udtryk i musikken(4-6 år)**
- **Udtrykke stemninger, dynamik og kontraster i musikken(7-9 år).**

Almenpædagogiske mål med musikundervisningen: (barnets personlige udvikling)

En vigtig grund til at lade små børn gå til musik kan – ud over de musikfaglige mål – være musikkens evne til at styrke barnets almene udvikling.

At udvikle og skærpe evnen til opmærksomhed, koncentration, iagttagelse, lytning og reaktion:

Barnets deltagelse i sammenspil, sang og dans træner bl.a. barnets evne til at lytte og være opmærksom på musikkens/rytmernes skift mellem f.eks. spille-del og bevægelses-del, på fælles start/stop, breaks osv.

Barnet kan efterhånden:

- *Deltage i fælles start og stop, koncentrere sig om korte musikalske forløb, genkende musikkens form (0-3 år)*
- *Deltage i fælles start og stop, agere/reagere passende i forhold til spille-del og bevægelses-del i et stykke musik, indgå socialt i en musikalsk sammenhæng, agere efter enkle spilleregler i en gruppe, give plads og vente, modtage en kollektiv besked, kende forskel på solo og tutti (4-6 år)*
- *Tælle ind til fælles start, deltage i fælles start og stop, indgå socialt i varierede musikalske sammenhænge, agere efter spilleregler i en gruppe, indgå i gruppens forskellige roller, modtage og agere efter anvisninger (7-9 år)*

At udvikle barnets sprog og begrebsverden:

Via leg med rim og remser, rytmer, melodi og sang, trænes barnets sprogforståelse og brug af sproget melodi og rytme.

Denne færdighed lagres som tavs viden i barnets krop og kan komme barnet til nytte, når barnet starter læseundervisningen i skolen.

Barnet kan efterhånden:

- *syng med på enkle sange og remser, kopiere passende fagter og bevægelse til sang/remse(0-3 år)*
- *Syng med på et repertoire af sange/remser, syng spontant, benytte talesprog/sang spontant i forbindelse med bevægelse(f.eks. gyng, dans, vugge, march)(4-6 år)*
- *Syng et udvalg af sange, syng naturligt og med varieret udtryk, finde passende rimeord, komponere egne enkle rim, sange og melodier(7-9 år)*

At udvikle barnets koordinationsevne og motorik:

Musikundervisning for forskolebørn er "fysisk aktiv" undervisning, der kræver at barnet hele tiden deltager aktivt med sang, dans, tramp, hop, løb, spil på instrumenter, drama osv. Herved udfordres og styrkes barnets sansemotoriske udvikling mens barnet lærer om musik.

Barnet kan efterhånden:

- **Imitere enkle bevægelser og fagter, bevæge sig i en musikalsk kontekst(0-3 år)**
- **Bevæge sig varieret i musikalsk kontekst, bevæge sig med begyndende bevidsthed om egen krop, lave fagter til sange, koordinere bevægelser, imitere bevægelser og fagter, improvisere bevægelser og fagter(4-6 år)**
- **Bevæge sig med øget bevidsthed om egen krop, koordinere puls og rytme(7-9 år)**

At udvikle barnet følelsesmæssigt og socialt:

Stemningen i et musikstykke taler direkte til de menneskelige følelser. Denne evne benyttes bevidst, især på holdundervisning af børn med særlige følelsesmæssige eller sociale behov.

Spil på instrumenter med forskellige tempi og lydstyrker giver barnet mulighed for at mærke og udtrykke egne følelser som "musik" uden at omgivelserne bliver "sure".

Musikkens regler og love styrer hvor længe, i hvilket tempo og med hvilken lydstyrke man må hoppe, danse eller spille, og hvornår man må starte eller stoppe en aktivitet. Fokus fjernes fra barnets (evt. negative) kontakt med andre børn eller voksne og barnet oplever at være i en social sammenhæng uden (eller kun med få) konflikter med omgivelserne.

Leg med faldskærm, bolde, danse o.lign. "tvinger" eller "lokker" barnet til at vise hensyn og opmærksomhed overfor andre børn i gruppen.

Fokus på instrument, materiale og rytmer gør det lettere for det generte barn at stille sig op, byde ind med ideer og blive set.

Barnet får, ved at være aktiv i den musikalske aktivitet, gradvis overskud til at kunne rumme andre børn, og barnet opdager efterhånden, at samspil med andre kan være både sjovt, lærerigt og en nødvendighed for, at ting kan lykkes.

Barnet kan efterhånden:

- **Indgå i en social sammenhæng i korte musikalske forløb(0-3 år)**
- **Indgå i en musikalsk sammenhæng, agere efter enkle spilleregler i en gruppe, give plads og vente, modtage en kollektiv besked(4-6 år)**
- **Indgå socialt i varierede musikalske sammenhænge, agere efter spilleregler i en gruppe, indgå i gruppens forskellige roller, modtage og agere efter anvisninger(7-9 år)**

At udvikle barnets fantasi og forestillingsevne:

Gennem leg, historiefortælling, musiklytning, drama og dans/bevægelse styrkes barnets evne til at danne indre billeder og barnet træner sig samtidig i at kunne udtrykke disse billeder med krop, lyd, mimik og sprog.

Barnet vænner sig til at udtrykke sig på andre måder end bare gennem det talte sprog. Barnet får en slags "andet sprog", som kan benyttes, når ord ikke slår til eller af andre årsager (evt. et handicap) ikke kan benyttes.

Barnet kan efterhånden:

- **Sanse musikalske stemninger, bevæge sig passende i forhold til enkle roller (farlig tiger, lille baby, hurtig racerbil) (0-3 år)**
- **Genkende stemninger, udtryk, dynamik og kontraster, udtrykke sig passende i forhold til givne roller (prinsesse, trolde, fe, supermand), sætte enkelte ord eller enkle historier til et musikstykke (4-6 år)**
- **Udtrykke stemninger, dynamik og kontraster i bevægelse/dans til musik, agere varieret i forhold til givne roller i drama/dans, komponere egne historier/forløb i forhold til et givet musikstykke (7-9 år).**

Tilrettelæggelse og arbejdsformer:

I forskolen arbejdes der primært med holdundervisning. Holdstørrelsen dannes i forhold til børnenes alder, udvikling og behov, samt antallet af voksne hjælpere på holdet.

Den optimale holdstørrelse:

Dagpleje: max. 16 børn og 4 dagplejemødre

Vuggestue: max. 12 børn og min. 2 voksne

Børnehave: max. 15 børn og min. 2 voksne.

Musikundervisningen skal være vedkommende for barnet, for at barnet kan tilegne sig viden og erfaringer, der styrker dets faglige og personlige udvikling.

For at en aktivitet kan være vedkommende for barnet, skal aktiviteten indeholde et følelsesmæssigt element: glæde ved at være en del af fællesskabet, stolthed over at kunne, spænding ved en "farlig" leg, gensynsglæde, velbehag eller sørgmodighed ved at lytte til en dejlig melodi eller ved selv at synge osv.

Barnet udvikler sig og lærer ved at være fysisk, følelsesmæssigt og socialt aktiv i samværet med andre børn.

Musikskolens undervisere har metodefrihed i selve undervisningen, hvilket betyder at den enkelte musikpædagog tilrettelægger sin undervisning ud fra sin faglige viden og erfaringer i forhold til den aktuelle børnegruppe.

Musikpædagogen kan evt. lave særlige aftaler med de voksne deltagere på holdet (daginstitutionspersonalet/forældre) om indholdet i undervisningen.

Fælles for undervisningen er, at **alle sange og lege i undervisningen indeholder mindst et af de grundlæggende musikalske elementer og samtidig overvejelser omkring de enkelte børns almenpædagogiske udvikling.**

Forskolens lærere arbejder tæt sammen i et forskoleteam og deler løbende ideer og erfaringer, samt superviserer hinanden, dels på teamets regelmæssige forskolemøder, fælles deltagelse i kurser, og ved at deltage i hinandens undervisning så tit det er muligt.

Evaluering:

I forhold til forskoleundervisningen skelnes der mellem **tavs viden**(motoriske og emotionelle erfaringer, som lagres i kroppen, og som ikke på det aktuelle tidspunkt nødvendigvis kan italesættes) og **bevidst viden**(konkret viden, som kan italesættes og bruges på det bevidste plan).

Mange af forskolens undervisningsmål lagres i barnets krop som tavs viden, og bliver med tiden og i takt med barnets personlige udvikling til bevidst viden, som barnet kan sætte ord og viljestyret handling på.

Barnets musikalske og personlige udvikling evalueres løbende gennem hele sæsonen af musiklæreren sammen med de voksne, der deltager i musikundervisningen(pædagoger, forældre, ressource pædagoger).

Kodeord for evaluering af forskolebarnets udvikling er, at barnet tydeligt **vil, tør og gør** i en given musiksituation.

Rie Sørensen
Underviser
Faglig/pædagogisk teamleder
Musisk Skole